

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer,
vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért,
minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Allandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.
Kisebb hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— | Negyed oldal...kor. 15.—
Fél oldal... » 28.— | Nyolcad oldal » 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Felhívás és kérelem a hazai kath. tanítóegyesületekhez és körökhöz.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács 1909. évi december hó 28-án tartott elnöki üléséből tisztelettel felkéri a hazai kath. tanítóegyesületeket és köröket, hogy f. évi tavaszi gyűléseiken az alább közölt tételeket megvitatni sziveskedjenek:

1. *Lehetséges-e a népiskolában igazi nevelés vallás-
oktatás nélkül?*

2. *A gyermeklélek tanulmányozásának módszere.*

3. *A tankötelezettség korhatárának kérdése.*

4. *A fonómikikai módszerek ismertetése, története és
bírálat.*

5. *A nyugdíjas tanítók lakbérkérdése a nyugdíjrevi-
zióval kapcsolatban.*

A beérkezett vélemények és határozatok alapján e tételek közül tüz ki kérdéseket, illetőleg e tételek alapján állapítja meg az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács a Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának f. évi közgyűlésének tárgysorozatát, amiért is tisztelettel kérjük az érdekelteket egyesületek és körök t. elöljáróit, hogy a közölt tételekre vonatkozó **értekezések eredményét, esetleg más időszerű kérdéseknek a nagygyűlés tárgypontjába való fölvétele iránti javaslatukat legkésőbb június hó végéig az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács központi irodájába** (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. szám) beküldeni méltóztatassanak.

Hazafias tisztelettel értesíti a Tanács a hazai kath. népiskolák és intézetek mélyen tisztelt igazgatóit és tanítóit, hogy a f. évi augusztusi közgyűléssel kapcsolatosan a mult évihez hasonló beosztással a *népiskolai természetrajzi, természettani, gazdaságtani és gazdasági háziipari oktatás köréből rendez módszeres kiállítást.* A kiállítás ezuttal is két részből fog állani.

I. Az *elméleti rész* bemutatja az illető tárgyak oktatására vonatkozó *irodalmat.*

II. A *gyakorlati rész* a kiállító iskola egyes osztályainak tanítási menetét tünteti fel az illető tárgyakból, valamint bemutatja a természetrajzi gyűjteményeket, fizikai eszközöket, különös súlyt helyezve azokra a gyűjteményekre és eszközökre, amelyeket a tanítói buzgalom gyűjtött össze, illetőleg a kézügyességi oktatás keretében a tanító készítetett.

Ugyanezen kiállítás bemutatja 1. *a nem magyar tanítási nyelvű,* 2. *a magyar tanítási nyelvű kath. iskolák magyar nyelv és fogalmazási gyakorlatait* oly módon, hogy a kiállító iskola minden osztályból egy-egy *gyöngye, közepes és jobb tanuló füzetét küldi be.*

A kiállításra vonatkozó részletes felhívást legközelebb már szétküldi az iroda.

Budapest, 1910. jan. 1.

Az elnökség.

A mi jövőnk.

Különös korszakot élünk. Új eszméket látszik fölszínre vetni a modern haladás s azoknak a gyakorlati életben való megvalósításán lázasan és kiméletlenül fáradoz igen sokféle tényező. De valjon csakugyan újak-e ezek az ideák. Nem újak!

Hiába a fölviágosodtak minden fenhéjázó erőlködése, az újkort mozgató eszmék ott keltek életre abban a kicsi *betlehem* jászolban. *Humanizmus, szocializmus, kultúra* mind ott születtek a Megváltó megtestesülésével. Könyörületre, irgalomra Ő tanította és nevelte élet minden cselekedetével az emberiséget. Az irgalmas szamaritanusban Ő mutatta meg, hogyan bánjunk embertársunkkal. A szegényeket, özvegyeket, árvákat, az elhagyatottakat Ő ajánlta legelsőnek mindenek jóindulatába és pártfogásába. Mióta érzünk és gondolkozunk *humanisan*? Azóta, mióta Jézus Krisztus ezt kötelességünk tette. Hol van tehát a humanizmus forrása? A modernségben? Nem. Krisztusban és az ő szent tanításában.

Nem a mai kor, Ő hangoztatta elsőnek, hogy *testvérek* vagyunk, mint egy menyeyi Atyának gyermekei. Ő alapította azt az isteni intézményt, amely immár körülövezi az egész világot és amelynek az Isten szeretetén kívül a főparancsolata: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Hányszor mondá Ő: szeressétek egymást, mert Isten a szeretet és a szeretet az Isten. Ki emelte ki az emberi nemet az alárendeltség köréből, mint Ő.

És hogy állunk a *kulturával*? Ez sem az újkor gyümölcse. A szellemi sötétség, a teljes tudatlanság legmélyebb korában a *Világmegváltó* adá ki a jelszót: Menjetek és *tanítsatok* minden népeket! Ti vagytok a világ világságai! Itt a keserű sóhaj: Élvezs az én népem, mert tudomány nélkül való. Itt van az emberiség művelődésének alapja és ha most fokozott mértékben halad is a művelődés munkája, annak csakis az a magyarázata, hogy ez szol-

gálja legjobban a jelen érdekeit. Nem Krisztus tanításán épült-e föl tehát a mai kultúra? Nem a kereszténység indította-e meg és fejlesztette a mai fokára a népművelődést? Vak, aki nem látja; elfogult, aki nem akarja tudni, hogy a szivekben és elmékben a krisztusi tanítások gyújtották meg azt a szikrát, amely a haladásra és tökéletesedésre vezette az embereket.

A szeretet és béke ünnepe, a karácsony varázsának a hatása alatt állunk az újév reggelén is. A *betlehemi* eszmék ereje lüktet gondolkozásunkban. A *Megváltó* keltette érzelmek töltik be sziveinket. És minél jobban elmélyedünk azokba, annál jobban erősödünk meg abbéli hitünkben, hogy nem lesz boldogulás e földön addig, amíg ezen eszmék diadalra teljes nem leend; mert nincsen út nincsen alap ezeken kívül, amely az annyira zaklatott emberi nemnek a hön sóvargott lelki békét meghozná.

Hűség Istennek a magasban és béke a földön a jóakarati embereknek! Nézzük csak a mai életet ezen isteni kijelentés igéivel. Hol a béke? — Hol a jóakarati? — Soha olyan nehéz, szinte elviselhetetlen nem volt az élet terhe mint mai nap. Örökös harc, küzdelem a mindennapi élet sorsa. Üldözök és üldözöttek a mai kor emberei. Túlekedés, egymásra törés, kíméletlen, lelketlen kizsákmányolás jellemzi az élet harcát. Hol itt a jóakarati, lehet-e itt béke? A béke a szeretet fáján terem. Szeretet, te isteni kincs, te szállj miközénk, az újév hajnalán, hogy jóakarati, béke éljen közöttünk!

A kifejtettek szerint a *betlehemi* eszmék hirdetésével, elismeri tehát maga a mai egyetemes társadalom is, hogy szánandó helyzetéből csakis a *Megváltó* által az emberiség boldogítására hirdett eszmék válthatják meg. És meg is fogják ezek az eszmék váltani, de csakis akkor, ha azokat a maguk isteni értelmében követjük. Ha azokat az Isten eszméjétől nem elválasztva, hanem azzal egyesítve és mint annak következeit és parancsait fogjuk teljesíteni. «Ha tökéletes akarsz lenni, akkor kövess engem.» A *Megváltó* nemcsak hirdette tanítását, hanem a szerint élt és eszelekedett is. Ezt kell tenni és akkor béke és áldás lesz a földön, mert meglesz a jóakarati.

Mi keresztény hitvallásos népnevelők ezen isteni eszmék szolgálatában munkálkodunk és ezen munkában mienk a jörő. A kor megtevélyedése egyideig megakaszthatják némileg működésünk egyetemes érvényesítését, de ez csakis rövid ideig tartó átmenet, ahol, mint mikor a fénylő napot sötét felhő eltakarja, amely azonban csakhamar tovaszáll, hogy a nap mindeneket élető sugara és fénye annál vakítóbban tündököljön.

Mi tehát a teendők, hogy a mi jörőnk mielőbb *jelenné* legyen? Lankadatlan kitarással, soha meg nem szünő lelkesedéssel, hűen és odaadóan kell hivatásbeli kötelességeinket teljesíteni, mint annak a szántó-vetőnek, aki

tudja, hogy Isten áldásán kívül, munkája minőségétől függ a termése. Minden életrevaló szervezet magában hordja a fejlődés magvát, amelynek léte a fejlődésében nyilvánul. Nincs kétség az iránt, hogy intézményünknek, a keresztény hitvallásos iskolának, a magja életképes, mert hiszen erről immár évezredek tanuskodnak és igazolja ezt a kulturvilág mai állása. Ne is állj n meg azért ezen fejlődési menet, hanem haladjon úgy, amint azt a kor követeléseai kívánják, mert csakis akkor teljesítheti misszióját. Erősíteni kell a hitvallásos iskolákat, mert amennyire erősítjük, olyan mértékben növekedik azok erkölcsi hatása. Eleszteni kell hitvallásos tanítóink hivatásszeretét, támogatni őket nehéz feladatuk teljesítésében és küzdelmes életviszonyaik között, hogy a szent ügyet minél lelkesebben szolgálják.

Biztató kedves kartársaim a mi jörőnk, mert isteni intézményt szolgálunk. Azt az intézményt, amelyen az Úr szavai szerint: a pokol minden erői sem vesznek hatalmat. Dolgozzunk tehát a *betlehemi* eszmék isteni erejével szentegyházunk és ezzel drága, szeretett magyar hazánk javán. Boldog újévet!

M.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Katholikus Tanügyi Tanács mult évi működése.

Dreiszigler Ferenc titkártól.

Mikor a hazai kath. népoktatásügy előbbrevitelét szolgáló ezen szervezet létesült, egy, most már tőlünk elszakadt pedagógus azt jövendölte, hogy a kath. Tanító Országos Százias Bizottsága és a kebeléből alakult Kath. Tanügyi Tanács hamarosan munkaképtelenné válik. Tónáreteszi pedig eredetének kettőssége. Mert egyrészt alkotmányos alapon, a tanítószázias kebeléből hozta létre; másrészt a nmélt. magyar kath. püspökök létesítette, hogy a népoktatásügy terén fölmerülő tennivalóiban ez a szervezet támogassa, a Tanács és a Százias Bizottság elé vezérelt ügyek, tennivalók előkészítésével fontos feladataiban segítse.

E balkezes jövendölés óta majdnem másfél évtized tellett el. Az Orsz. Százias Bizottság a Tanügyi Tanács előző munkálatai révén rendre megfelel a nmélt. püspöktől reabizott feladatoknak; de emellett a tanítószázias kebelében fölmerült eszmeáramlatok legfontosabbjait is fölkarolván és a nmélt. püspökök elé terjesztvén, ma még ma is él és még ma is életképes. Sőt eredetének e kettőssége talán még fokozza is életerejét, feladatának fontosságát, működésének sokoldalúságát és eredményeinek jelentőségét. Mert míg az egyik oldalon segítségére van magas küldőjének a reabizott szakvélemények elkészítésével; a másik oldalon a hazai kath. tanítószázias érzés- és gondolatvilágát is közvetíti e nagy testület legfelsőbb hatóságával. Így a kormányzók és kormányzottak közelebbi, szorosabb viszonyba jutnak egymással. A megértés mind a két részről könnyebbé válik. Főnt: a tennivalók programja életképesebb, mondhatnók, praktikusabb lesz; lent: a vágyakat, törekvéseket módosítja, az indulatokat szabályozza és mérsékli.

Aki a Magyar Kath. Tanító Országos Százias Bizottságának eddigvaló alkotásait elfogulatlan jó indulattal vizsgálja, igazat ad a fönnbbi állításoknak, mert az eredmény elismerésre méltó.

Ezt igazolja a mult év eredménye is, melyet im ezennel, csupán a leglényegesebbre terjeszkedvén ki jelentésben, föl sorolni szerencsés vagyok.

A Tanügyi Tanács munkálkodását csoportosítva adom elő. Első csoportba sorozom azokat a törekvéseket, melyekkel eredményt nem tudtunk elérni. A második csoport alá azokat a munkálatokat gyűjtöttem, melyek a nmélt. püspökök előtt vannak, várván a magas és böles elintézés. Harmadik helyen azok soroltnak föl, amely eszmék állandóan munkában vannak és folytonosan foglalkoztatják a Tanügyi Tanács munkásságát. Végül az eredményesen elintézett, illetőleg eredményt hozott munkálatokat, törekvéseket lesz szerencsém rövidesen bemutatni.

1. A nem sikerült törekvések között kell legelső helyen említenem a vasuti kedvezményes jegy ügyét.

1. A nem állami tanítóknak s így nekünk kath. tanítóknak régi kérésünk s azt hisszük, jogos kérésünk, hogy mi is úgy élvezhessük a vasuti kedvezményeket, mint állami kartársaink. Okainkat annyiszor elmondottuk már s annyira ismeri minden tényező, hogy itt felsorolni teljesen fölösleges. Régebben is kértük már e jogosnak hitt előnyöket: most is memorandumot terjesztettünk a nmélt. püspökök elé ez ügyben. A nagy-mélt. püspökök magáévá tette ügyünket. Előterjesztéssel élt a közlekedésügyi minisztériumnál. Onnét azonban, azon a címen, hogy eddig is már túlsok a kedvezményes vasuti utazók száma, kérelmünket elutasították. Úgy tudom azonban, hogy a Tanács újból foglalkozik ezzel az ügygel.

2. A másik dolog, amivel a közoktatási kormány elé járultunk, a következő: Az 1907. évi XXVII. t.-c. rendezte ugyan a kath. tanítók fizetését — s ezért hálával viseltetünk Apponyi Albert gróf miniszter és a törvényhozás iránt — de egyúttal sebet is kaptunk e rendezéssel. Az állami tanítóknak több fizetést rendel a XXVI. t.-c., mint nekünk a XXVII.-ik. Ez erkölcsileg is fáj, de anyagi veszteséget is jelent. Úgy vélte a Tanács e sebet behegyeszteni, hogy a nmélt. püspökök útján aziránt folyamodott a közoktatásügyi miniszter úrhoz, hogy mindaddig, míg az ország összes tanítóinak egyenlő fizetést biztosíthat a törvényhozás, évenként 40 ezer koronát utalványoztasson ki a kath. tanítóság azon gyermekei számára, akik magasabb tanulmányaik folytatására a szülői háztól elkerülnek. Apponyi miniszter úr igéretet is tett, hogy amint lehetséges, ezt a kérelmet, mert méltányosnak tartja, teljesíteni is fogja. Most azonban még nincs abban a helyzetben, hogy ennek a kérelemnek megfelelhessen.

3. A harmadik az uradalmi tanítók fizetési ügye. Hatvan uradalmi, kath. jellegű iskolánál működő tanító nem kapta meg a minisztériumtól az 1907. XXVII. t.-c-ben biztosított fizetékiegészítését. Ez ellen jogorvoslattal akart a Tanács élni. Meg is kereste a magas püspökököt ez ügyben. A püspökök kérte a minisztériumot, utalványozza ki a törvényben biztosított összegeket e hatvan tanítónak. A minisztériumtól az a válasz érkezett, hogy mivel az 1907. évi XXVII. t.-c. az uradalmi tanítókról nem intézkedik, csupán a községi és felekezeti tanítók fizetését rendezi, az uradalmi tanítóknak, mint hivatal, nem utalványozhatja ki a kért összegeket. Itt meg nem állhatunk. Az augusztusi közgyűlésen épen csekélységem tett indítványt az itt említett kartársak ügyének gyógyítása érdekében. (Folytatjuk.)

IRODALOM.

Lakóhelyi ismeretek. (Beszéd- és értelemgyakorlatok.) Ez a címe egy, második kiadásban megjelent vezérkönyvnek, melyet szerzője az új püspökkari tanterv alapján készített. Az újabb időben egyesek a vezérkönyvek ellen harcolnak. Pedagógiai recepteknek mondják és féltik tőlük a tanítók egyéniségét. Azt hiszem, ha ezek ezt a könyvet látnák, egy kissé bevonának a vitorláikat. Ez a könyv egyik felében mélyen szántó elméleti magyarázat, mely a figyelmes olvasót elvi magaslatra emeli. A másik része módszeres lecke-vázlatok gyűjteménye. Ezeket a lecke-ket a tanító az

elméleti rész hatása alatt teljesen egyénileg, szolgáltság nélkül dolgozhatja föl. A szerző ezt a könyv első felében hangoztatja is. Aki követi, meg is valósíthatja. Ez a vezérkönyv nem szolgálhat nevel, hanem öntudatos tanítóművészek képzésére törekszik. Minden gyakorlati leckét ad, minden segítő eszközt fölhold és jelez és a tanítót mégis szabadon hagyja, csupán arra vezeti, hogy tökéletes munkát végezzen és lelkesen, buzgó, fáradhatatlanul dolgozzék. Akik használni fogják — s a falusi és városi iskolák igényeit egyaránt szolgálja ez a könyv — meg fognak győződni róla, hogy ez mind így van. Szerzője: *Dreisziger Ferenc*. Kapható a Szent-István-Társulatnál 1 kor. 60 fillérért.

A selyemtenyésztés a népiskolában. *Koröly Miklós* pécsi tanítóképző-intézeti tanár az elemi népiskolák számára szerkesztett olvasókönyv-sorozatában a III. osztálytól kezdve tanévenként április hó második felétől számítva osztályonként két-két heti tananyagot vett föl az épeifa- és selyemhernyótenyésztés tárgyalására, miáltal tantervszerűleg lehetővé tette, hogy e fontos gazdasági ágban a népiskolai növendékek épen a selyemhernyótenyésztés megkezdési időszakában elméleti és gyakorlati képzést nyerjenek. A könyv a székszárdi selyemtenyésztő-intézet támogatásával s az ezen intézet által kiadott népszerű előadások felhasználásával készült s most a Szent-István-Társulat, mint kiadó, kérvénnyel fordult Darányi Ignác földművelésügyi miniszterhez, hogy az érdekelt vármegyei gazdasági egyesületek útján hívja föl az iskolázottakat, községi előjáróságokat és tanítókat az említett olvasókönyvek bevezetésére, amit a szegényebb néposztályok keresőképessége szempontjából igen fontos eseménynek kell tartanunk, mert a selyemhernyó tenyésztése által épen a legszűkebb júniusi napokban a nép jelentékeny keresethez juthat. *Koröly Miklós* könyvei már a 10 éves gyermek előtt a legvilágosabbá teszik a selyemtenyésztés minden jelentősebb részét s ez az a pont, ami eddig a népiskolából hiányzott s ami egyik oka volt, hogy a selyemtenyésztés csak lassan s véletlenül terjedt. A tanítóság különösen a szegényebb néposztályoknak igen nagy szolgálatokat tehet, ha a *Koröly* által gyakorlatba vitt eszmét, ahol a vidék erre alkalmas, kivétel nélkül alkalmazza.

Állami bírálat. *Olvasókönyv a gazdasági és általános ismétlőiskolák használatára.* Szerkesztették: *Dreisziger Ferenc, Számoré Ignác, Szokoló István, Róvá Lajos.* Negyedik javított kiadás. *A kath. Tanügyi Tanács Tankönyvbíráló Bizottsága által engedélyezve. Budapest, kiadja a Szent-István-Társulat. 1909. Ára 1 kor. 20 fill.* A mű csak állami szempontból lévén megbírálandó jelenthetem, hogy állami érdekeket nem sért, illetve semmi olyat nem tartalmaz, ami ebből a szempontból csak legesekélyebb aggodalomra is adna okot. Az 1907. évi XXVII. t.-c. 20. §-ában kívántaknak megfelelő, olvasmányai a magyar hazafias érzés fejlesztésére s a magyar haza földjének megbecsülésére, ez iránt rajongó szeretet fakasztására alkalmasak. **Egyébként is a legjobb olvasókönyvek közé sorozható e nembem,** s már azért is, de meg minthogy államellenes kijelentéseket vagy az alkotmány szellemébe ütköző kitételeket nem tartalmaz, állami érdekeket nem sért, az elül említett 1907. évi XXVII. t.-c. 20. §-ában kívántaknak teljesen megfelel, azért engedélyezésre a nem magyar tannyelvű elemi ismétlőiskolák számára is nyugodt lélekkel javaslom. Engedélyezés száma: 97884/1909. *Török János,* pest m. kir. segédtanfelügyelő.

A számtani váltómódszer vezérkönyve. Sokakat érdekelhet azon kérdés, hogy a váltószámtanítást mikor kell megkezdni. Akik a kath. Tanügyi Tanács tanterve nyomán tizig haladnak az I. osztályban, csak a rész-váltással foglalkozhatnak feltől egész a tizedrészig. A helyváltás a II. osztályban kezdődik s azért a váltószámgép is ott kezd szerepelni; azonban nagyon előnyös ezzel már az I. osztályban legalább a második felében megismerkedni, hogy a tanító és tanuló egyaránt megszokja a fémkorongok jelentését. Főleg a kis kézigépek használata célszerű már az I. osztályban,

meri ha igaz, amit minden pedagóg hangoztat, hogy cselekvőleg tanuljon a gyermek, úgy leginkább a kezdőre áll ez, kiknek számát nem szabad sem hallani, sem mondani anélkül, hogy a számtestet lássák s ha lehet, kezeljék.

E célra jobb eszköz nem is képzelhető, mint a kézi váltógép, melyből 9 kor, utalvány vagy utánvét mellett 60 drb. kapható szerző *dr. Eben Mihály nagykörösi plébánosnál*; a gyermek aztán vagy megveszi 20 fillerrel, vagy használja évi 4 fillerért (tíz év alatt sem romlik el).

Ujabbán a nagy gépek is készülnek fillérváltóval, de kívánatra közváltót is mellékel a szerző, mely bármikor betehető a fillérváltó helyére, ez azonban két éven át is elegendő.

1900-ban megjelent *Vezérkönyv* (szerzőnél 3-20 kor.) az új tanterv miatt csak tavaly lett befejezve, akik tehát azelőtt kaptak fél Vezérkönyvet, most jelentkezhetnek a második részért (IV-VI. szakasz), melyben megvan az általános tartalomjegyzék és az 1905-ik tanterv a Vezérkönyv beosztásával.

Nem kétféle tehát, hogy ezen, sok tanférfi elismerését kivívott számtanítási módszer a tanítók képzettsége és buzgósága mértékében a nyugati megyék határain túl is mindinkább meghonosul.

A *«Zenelap»* melyet *Ságh József* ismert nevű zeneirokónk immár 23 év óta szerkeszt és ad ki, zenei életünk kulturájának emelése és fejlesztése érdekében, nemcsak a szakzenészeket, zeneirókat, zeneszerzőket érdekelheti, hanem minden művelt zenekedvelő is haszonnal olvasgathatja. Irányítékai, tárcái, hangverseny- és kritikai szemléi, valamint az újdonsági és külföldi rovatai mind-mind szakértelemmel és lelkiismeretes odaadással tárgyalják a zenei élet fontosabb mozzanatait. A *«Zenelap»* időnkint egy-egy érdekes és értékes zeneműmelléklettel kedveskedik előfizetőinek, melyre különösen is felhívjuk olvasóink figyelmét. A *«Zenelap»* előfizetési ára egész évre 8 kor., felévre 4 kor. Az előfizetési pénz legkezelebb postautalvánnyal küldendő be a *«Zenelap»* szerk. és kiadóhivatala címére Budapestre, VIII. Baross-u. 57., melynek bevénye nyugtával szolgál.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

A kath. Tanügyi Tanács elnökségi üléséből. Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács az augusztusi közgyűlés után 1909. dec. hó 28-án tartotta első elnökségi ülését. E gyűlésen jelen voltak: *Ember Károly* világi elnök, *dr. Zeltner Vilmos* pápai káplán, pénztáros, *Gerely József* hittanár, ellenőr, *Bertalan Vince* levéltáros és *Dobos János* elnöki titkár. Az ülés elhatározta, hogy az újév alkalmából küldöttségileg fejezi ki a magyar kath. tanítók hódoló tiszteletét *Vasary Kólos* bibornok bereceggimás Ó. fom. előtt és hódoló feliratot intéz a magyar kath. tanítószövetség felé, melynek elnökéhez, *Zichy Gyula* gróf pécsi püspök, védő-elnök ömeltóságához. Megállapította az elnökségi gyűlés az augusztusi gyűlés határozatából a nagymélt. püspöki kar elé terjesztendő feliratok szövegét az igazgató-tanítói cím adományozása, valamint a felárú jegy váltására jogosító arcképes vasuti igazolványok engedélyezése tárgyában. Elfogadta *Urbányi József*nek javaslatát ugyancsak az augusztusi gyűlés határozatából a hazai kath. egyesületekhez az iskolaegyesület, a sajtóegyesület támogatása és kath. napilapok terjesztés céljából intézendő körlevél ügyében. Megállapította a hazai kath.

tanítóegyesületekhez megvitásra szétküldendő pedagógiai tételket és az augusztusi közgyűléssel kapcsolatosan rendezendő módszeres kiállítás főbb szempontjait.

Elismerő és köszönő oklevél. Az orsz. kath. Tanügyi Tanács az 1909. évi augusztusi közgyűléssel kapcsolatosan rendezett módszeres kiállításon résztvevő iskoláknak és azok vezetőinek díszes elismerő és köszönő oklevelet állíttatott ki, amelyek *Zichy Gyula* gróf püspök, védő-elnök aláírásával a napokban küldetnek szét az érdekelteknek.

Felvidéki magyar közművelődési egyesület a tanítókért. *F. M. K. Egyesület* igen nemes munkára vállalkozott. A társaságokhoz átiratot intézett, amelyben felkéri őket, hogy a felekezeti és községi tanítók vasuti felárú igazolványa érdekében mozgalmat indítsanak. A körirat így szól: Köztudomású dolog, hogy a kereskedelmi m. kir. miniszterium csak az állami tanítókat részesíti a felárú vasuti utazás kedvezményében. A felekezeti, községi és társulati tanítók, tanítónők és óvónők, akiknek nagyobb része pedig nemzetiségi vidékeken, sokszor súlyos nehézségek között teljesíti hazafias népnevelői szolgálatát, ki van zárva ebből a kedvezményből. Őket még az iskolai szünidő alatt is, amikor valamelyes idejük volna megismerni hazájukat, állomáshelyükhöz köti a kereskedelmi miniszterium szűkkeblősége. A magyar állam megköveteli tőlük, hogy a haza szeretetét csöppöntessék a gondjaikra bizott gyermeklelkükbe, nekik maguknak azonban nem adja meg a lehetőséget, hogy meg is ismerhessék ezt a hazát. Eltekintve attól, hogy az állami tanítóknak a hűfelekezeti, községi és társulati tanítóktól való ez a megkülönböztetése és kiváltságos helyzete egyáltalában nem igazságos, de sérelmes, sőt lealázó is, igazgató választmányunk határozatából feliratilag fogunk a kereskedelmi m. kir. miniszterhez s esetleg az összkormányhoz fordulni, hogy ezt a megkülönböztető eljárást szüntesse meg s illetőleg a felárú vasuti utazás kedvezményét azokra a felekezeti, községi és társulati tanítókre is terjessze ki, akik magyar tanítvány iskoláknál működnek.

Az erkölcsi nevelés, mint nemzeti probléma. A Magyar Ped. Társaság legutóbbi ülésén *Geöcze Sarolta* tartott előadást az erkölcsi nevelésről, mint nemzeti problémáról. Kifejtette, hogy nemzeti életünkben az erkölcsi bomlás megdöbbentő jeleivel találkoznunk, ami annál szomorúbb, mert a magyarságot ezeréves történetén keresztül mindig az erkölcsi felfogás épsége és az eszményi javak megbecsülése jellemezte. A kultúr népek versenyében a győzelem azé lesz, amelyik nagyobb erkölcsi tőkét visz a harcba. Az erkölcsi megújulás tehát a nemzetre nézve életkérdés. Ez a megújulás pedig kizárólag a neveléstől várható. Fel kell újítani a mai nemzedékben a régi nemes vonásokat, de ki kell benne fejlesztenünk azokat a gazdasági és szociális erőnyelveket is, amelyeket a modern haladás megkíván. Ki kell irtanunk belőle ősi hibáit: a fegyelmezetlenséget, a könnyelműséget, a prédaságot és komoly munkától való irtózást, még inkább a romlott korszellem által beleoltott mételyt: a Mammon-imádatot, a protekciójahajhászt és a perverz ledérséget. Nem elég, ha az iskola csak tanít, mert fontosabb az, hogy milyen erkölcsi alapú egyének kerülnek ki az iskolából. Az intenzívebb nevelés érdeke, hogy a mai zsufoltságot megszüntessék és hogy az ifjúságot a szociális feladatokra neveljék. Demokratizálni kell az iskolákat. Nemesíteni kell az érzelmeket. Az előadó végül rámutatott mindazokra a hibákra, amiket a magyarból kiirtani, és mindazokra az erőnyelvekre, amiket benne kifejleszteni kell. A nemzeti jellem lassú átalakítása szivós, tervszerű erkölcsi nevelő munkával nem lehetetlen.

Egy katolikus tanító ünneplése. Tusnád községe november hó 27-én kellemes találkozó helye volt mindazon följebbvalók, kartársak, barátok- és tanítványoknak, akik a szeretet, nagyrabecsülés s elismerés nemes érzelmeitől indítva gyülekeztek össze a tanítói

pályától megváló népszerű, munkás tanító köré. Akit lelkes szavak kíséretében üdvözöltek, magasztaltak. Az ünnepektől férfiú Tamás Imre, aki tanítói működésében sokat dolgozott s ezen folytonos munkálkodás közepette teste elgyöngült, mintegy elaszott, de lelke ragyogóvá, jénnyessé lett, amely világosság másoknak a lelkébe is bejutott. Tamás Imre részt vett mindennemű vallásos, hazafias és társadalmi tevékenységben. Minden tekintetben megszemélyesítője volt a vallásos tanítónak, világító gyertya embertársai számára. (Közművelődés után.)

Szerkesztői üzenetek.

M. J. 1. Közzétettük. 2. Az előadás leírását örömmel fogadjuk. 3. Bírálattal van. — **G. A.** Az elvetett mag értéken és a bemunkáltatás költségének $\frac{3}{4}$ része önnek megterítendő az utód által. A termésből $\frac{1}{4}$ rész önt illeti meg. A tandíjból csak a szeptembertől január 1-ig eső hányad illeti meg. Köszönet, viszont. — **B. A.** Leírásból nem lehet teljes képet alkotni az esetről. Levélben bővebb értesítést küldtem. — **M. Zs.** A kath. tanítók memorandumában minden befoglaltatik, úgy az is, hogy a tanítói nyugdíjalapot-kézelő bizottságban a tanítók érdekképviselőket nyernek. — **R. J.** A keresztény pedagógia is elítéli azt a fenytést, amely durva és a gyermek testében kárt tesz. Az ily büntetési módot a nevelés művészete nem ismeri. A szeretetből fakadó fenytéssel még a legdurvább természetű gyermeknél is több hatást érünk el, mint a testi fenytéssel. — **Sz. M.** és **A. M.** Levélben feleltünk. — **N. M.** Azt írja, hogy az iskolát a gyermekek fűtik. A fát ők hozzák a fűtészhez. Az iskolát ők tisztogatják stb. Ez mind nem helyes. Forduljon intézkedésért az egyházmegyei főtanfolyagoshoz. Az iskola tisztántartásáról és fűtéséről a fenntartó köteles gondoskodni. Az iskolaszék hatáskörét megtalálja a rendtartási szabályokban. Az iskola egészségügyi viszonyait, tisztántartását, stb-t az iskolaszék ellenőrzi. — **G. A.** Csak attól az időtől számít szolgálati éve az évötödös korpótléka nézve, mióta rendszeresített tanítónői állást tölt be. — **V. Gy.** Levélben feleltünk. — **V. Gy.** Még nem került a nagymélt. püspöki kar elé. — **D. D.** Beérkezett. Jönni fog. — **F. J.** Új állások szervezéséhez a miniszter előzetes tudomásvétele szükséges, mert államsegély csak ez esetben kérelmezhető. A kérvény mellékletei: 1. az épület vázlatja (bővítésknél), a tanterem alapterületének pontos kimutatása; 2. a 6—12 éves tankötelesek kimutatása; 3. a meglévő tanítói állások javadalmazásának állásonként való kimutatása, az eddigi államsegély feltüntetésével; 4. ha államsegélyt nem élvezett az iskola, akkor az államsegélykérvényhez az összes előírt mellékletek; 5. a község tanügyi viszonyainak ismertetése. **O. G.** Köszönet. — **R. L.** Közzétettük. A mozgalom igen időszerű. — **B. L.** Jönni fog. — **Sz. L. I.** A tanító tanítói járandósága után semmiféle községi adóval meg nem róható. 2. Csak a kath. vallásúakra vehető ki. 3. Afölött az iskolaszék határoz, hogy a begyűlt összeg az építkezésig takarékpénztárba helyezi-e vagy nem. A jegyző ebben a kérdésben önállóan nem rendelkezik. Különben is ez pusztán célszerűségi kérdés. — **F. J.** Levélben feleltünk. — **Sz. D.** Az iskolaszék elhatározhatja, hogy a tanítónak, kántortanítónak a minimumnál magasabb fizetést ad, anélkül, hogy ezzel a már megadott államsegélyt elvonná. Ezt az 1907. évi XXVII. t.-c. 14. §-ának második bekezdése úgy írja elő. 2. Nem szükséges előleges beleegyezés. Az iskolaszék határozatát az egyházi főhatóság elé kell fölterjeszteni megerősítés végett. — **K. B.** Beérkezett. Jönni fog. — **A. V.** Megtesszük. — **F. A.** A tanító gazdálkodásának módját nem korlátozhatjuk. Saját érdekében cselekszik, hogy ha földjeinek termőképességét fokozza. Bérletbe csak az egyházi hatóság engedelmével adhatja földjét. **H.** Az említett ügyben az egyházi főhatóság illetékes dönteni.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Bankai főkegyházi magyar-tót tannyelvű róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamra és többféle címen az engedélyezett államsegéllyel 1000 kor. Kántori próba és választás *január 20-án* délelőtti 10 órakor. Kérvények a bankai (u. p. Pöstyén) iskolaszékhez küldendők. 6 1—2

Malaczka (Pozsony m.) róm. kath. iskolaszéke két magyar-tót tannyelvű állásra pályázatot hird-t jan. 6-ig. Az első állásra megválasztandó rendes tanítónak kötelellégei: az I—II. osztályt önállóan vezetni és az ismétlőiskolában felvétlva tanítani. Jövedelme: államsegéllyel 1000 kor. és 300 kor. lakkbér. A második állásra — Rádeki-utca — megválasztandó rendes tanítónak kötelellégei: az I—IV. osztályt önállóan vezetni és az ismétlőiskolában felvétlva tanítani. Jövedelme államsegéllyel 1000 kor. egyszobás lakás és lakpénzkiegészítés címen 120 korona. Csak férfitanítók pályázhatnak és az állások azonnal elfoglalandók. A folyamodványok főt. *Mellések Adolf* esperes úr címére Nagylévárd, (Pozsony m.) küldendők el. 2 1—1

Egri érseki megye.

A jászapátii róm. kath. iskolaszék tanítónői állásra pályázatot hirdet. Javadalma a községtől 900 korona törzsfizetés, 320 korona lakkbér és kertiltemény előleges negyedévi részletekben, 100 korona fizetésekiegészítés államsegélyből. Kötelellége az iskolaszék által esetről-esetre reabizandó osztály vezetése és a női kézimunkának tanítása heti 4 órában a kijelölendő osztályokban. Kérvények *január 7-ig* dr. *Murkovits Pál* iskolaszéki elnök címére küldendők. 5 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A mogyoróalmi róm. kath. kántortanítói állásra a Népevelőnek 1909. december hó 12-ki számában közzétett pályázati hirdetménye azon hozzáadással, hogy tónyelv ismerete szükséges, *január 15-ig* meghosszabbítatik. 1 1—1

Csanádi egyházmegye.

A krassovai plébániához tartozó jabalcsai róm. kath. osztatlan népiskolánál megüresedett kántortanítói (tanítónői) állásra pályázat hirdettetik. Javadalma természetbeni járulékokkal és államsegéllyel együtt 1000 kor., szabad lakás kerttel. Tanítási nyelv magyarhorvát, vagy bármely szláv nyelv. Pályázó köteles temetéseket végezni, mindennapi és ismétlő iskolát tartani. Határidő *január 20.* Krassova (Krassó-Szőrény m.), *Pakos Emánel*, isksz. elnök. 11 1—1

Győri püspöki megye.

Gálos mosonmegyei községben az üresedésben levő róm. kath. kántortanítói állás — míg a javadalmi jegyzőkönyv miniszteri jóváhagyást nyer — ideiglenes segédkántortanítóval betöltendő. A kántortanító kötelellége: a mindennapi tanköteles — 50 gyermek — osztatlan I—VI. évfolyamú vegyes osztályát és az ismétlő tankötelesek osztályát magyar-német nyelven tanítani; a kántori teendőket végezni. Fizetése: évi 1000 kor.;

lakpenze: évi 200 kor.; havi részletekben a hitközségi pénztárból fizetve. A kérvények *január 10-ig* a kath. iskolaszék elnökénél benyújtandók. Az állás azonnal elfoglalandó. 7 1-1

Szabadbárándon (Sopron m.) negyedik férfitanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma megfelelő butorozott lakás és 1000 kor. kis gyümölcsös és veteményes kerten felül fűtés is. Kötelességei a szokottak. Horvátul tudók előnyben. Határidő *jan. 12. Iskolaszék.* 9 1-1

Kassai egyházmegye.

A **legyesbényei** (Zemplén m.) róm. kath. másodtanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme 800 kor. államségély. 200 kor. a hitközségtől. Két szobából és konyha, kamarából álló új lakás. Személyesen megjelenők, férfitanítók, orgonálni tudók és gör. kath. vallásúak előnyben részesülnek. Választás *jan. 13. Az iskolaszék.* 14 1-1

Nyitrai püspöki megye.

A **szolopnai** (u. p. Mogyoród, Trencsén m.) kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Tanítási nyelv magyarul. Javadalma: szép lakás, kert és földek. Államségély 380 korona, évi jövedelme 1041-86 korona. Választás *január hó 20-án. Potucek János* esp.-lelkész. 4 1-3

Pécsi egyházmegye.

Vokanyban (Baranya m.) megüresedett másodosztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. 1000 korona, amelyből 900 kor. államségélyből. 2. Két szoba, egy konyha, éleškamra és pincéből álló lakás. 3. Köteles az új tanító kántoriakban és gazd ismétlőiskolában segédkezni. Az állás azonnal elfoglalandó. A fűszerelt kérvények *január 15-ig* a vokányi róm. kath. iskolaszéknek küldendők be. 13 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

A **szentkirályi** róm. kath. iskolához (Vas m., pósta helyben) 1910. *január 11-re* osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 900 kor. államségélyből, 100 kor. az iskola pénztárból. Kötelessége: a rábizandó osztályban tanítani, a gyermekeket templomba vezetni és a kántori teendőkben segédkezni. A választás 1910. január 11-én délután 2 órakor lesz. Személyes megjelenés megkívántatik. Csak női tanítók pályázhatnak. Az állomás azonnal elfoglalandó. *Az iskolaszék.* 1006 2-2

A **pusztaszentmihályi** (Vas m.) iskolaszék pályázatot hirdet a róm. kath. osztálytanítói állásra. Fizetése a hitközségi pénztárból negyedévi részletekben. 100 kor., államségély 900 kor., kertiletmény fejében 20 kor., 6 méter tűzifa és ideiglenesen egy szobás butorozott lakás. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt tanteremben a mindennapi és ismétlő tanköteleseket tanítani, a kántoriakban díjazatul segédkezni, a gyermekeket az egyházi énekben oktatni, azokat hétköznapon a templomba vezetni és azokra felügyelni. A választás *január hó 2-án* délelőtt 11 órakor lesz. Az állás azonnal elfoglalandó. Csak férfitanítók pályázhatnak. *Thomas Ferenc* esperes-plébános. 3 1-1

A **hegyhátszentjakabi** róm. kath. másodtanítói állásra *január hó 9-ig* pályázat hirdettek. Jövedelme államségélyből 900 korona, hitközségtől 100 korona, kertiletmény 20 korona és egy butorozott szoba. Kötelessége díjával szerint. Állás azonnal elfoglalandó. Kér

vények, melyhez illetőségi bizonyítvány is csatolandó **Fényi Odón** iskolaszéki jegyző címére Hegyhátszentjakab, u. p. Viszák, (Vas m.) küldendők. 12 1-1

Váci egyházmegye.

Kálló (Nógrád m.) róm. kath. iskolánál férfitanítói állásra pályázat hirdettek *január 9-ig*. Fizetés: a községtől 720 kor., államségély 280 kor., lakás. *Iskolaszék.* 8 1-1

Veszprémi egyházmegye.

A **kollátszegi** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalom: az 1907. évi december 19-én 6308/907. sz. javadalmazási jegyzőkönyv alapján: készpénz a községtől havi előleges részletekben 600 kor. Földek jövedelme: 140 korona. Ismétlő tankötelesektől 40 kor. Legelőiletmény: 12 kor. Az apátságtól: 6 öl tűzifa. Államségély 88 kor. A választás Murakereszturon *január 13-án*. Személyes megjelenés kéri. Kérvények a murakereszturi plébániához küldendők. 10 1-1

Orgonahangok 910 énekkel, gyönyörű karácsonyi énekeket tartalmaz. Hazánk legteljesebb ima-énekkönyve. Dallamok megküldetnek kívánatra. Diszes kötésekben 3-4-5 koronáért megrendelhető *Molnár József* kántornál Kunszentmiklóson. Pásztorjáték kapható. 1062 3-3

761 8-20
STAMPAY KATH. ÉNEK- ÉS IMAKÖNYVE,
(XVI. kiadás. 256 oldal. 24 old. kotta ingyen!)
amely 30 és 50 filléres kötésekben kapható Kőböl-
kúton (Esztergom m.), jövő évben **áremelés nélkül**
bővítve lesz!

Stampay Miklós all. tanító
KÖSZÖNTŐ-KÖNYVECSKÉJE
20 fillér. 12 darab előre fizetve 2 koronáért franco kapható.
Nógrádmarecalon. 1026 5-12

NÉPISKOLAI GIMTÁBLÁK
45x60 cm. nagyságban, rendki-
vül tartós, ölmozott acélbádog-
lemezből, fehérmánc alapfestés-
sel, tekete nagybetűs felirattal, az
i t látható mintarajz szerint színes
magyar címerrel ellátva darabon-
kint **10 koronáért** megrendelhető. ♦♦♦♦♦
A SZENT-ISTVÁN-TARSULAT
könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társ.
Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28 B. sz.
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető.
278

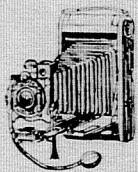
Tanítónők és Tanítók! Kérjék mindenkor és ajánlják mindenütt a **valódi „Patria” pótkávé**t, mely megbízható **ísgyökéres magyar** gyártmány, minden csomag és doboz **„Patria”** szerződésünk szerint az **„Eötvös-Alap”**-nak hasznot hoz, miért is erkölcsi kötelességünk ezen kitűnő gyártmányt ajánlani, mely minden kiállításán az **első** díjat nyerte és minden üzletben kapható. **Zamos, szindus, jó** kávé csakis a

valódi „PATRIA” pótkávéval

készíthetünk, mely a legjobb hazai nyers anyagokból a leg gondosabban készül és **minősége** minden más gyártmányt felülmul.

Fényképkészülékek,

valódi párisi színházi látszóvek
és a világhírű Hensoldt-féle
prizmás távcsöveket csekély havi
törlesztésre szállítja

NOWOTNÝ J. Budapest, VI. k.,
Nagymező-u. 21.

Kerjen „F” jelű árjegyzéket.

Nagy raktár fényképezési cikkekben.
41—III.

A nemi élet etikája = és pedagógiája =

Irta Foerster F. W. dr. Ford. dr. Schütz Antal. Ára 2 K.

A kérdésnek minden oldalú mélyreható vitatása s a jelenleg forgalomban levő összes felfogásoknak szigorúan tudományos, a legkényesebb igényeket is kielégítő kritikája. Szerzője különösen a nagyobb tettenre és öntudatosabb életre vágyó komolyabb ifjúsághoz szól s hivatva van, mint senki más, sok előítélet lerontására és tisztább látás teremtésére.

Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Karácsonyi ünnepségekre alkalmas orgonadarabok!

C-dur pasztorále, ára... 1 kor.

G-dur pasztorále, ára... 1 «

Karácsony-esti örömdal igen csinos
pasztoráléval (F-dur) ára... 1 kor.

Dallamos ünnepi präludiumok ára 4 K.

Ísmét **KONTOR ELEK** kollegánknál

(Budapest, VII., Thököly-út 42. sz.) kaphatók.

Ugyanitt megrendelhetők még
Kontor összes **Mária-dalai!**

Továbbá: Zichy-jubileumi öröme-
ének (férfikar). Ára 60 fillér.

:: Szepessy: Liliomok lilioma ::
1 koronáért kapható.

Kollegiális és figyelmes, gyors kiszolgálás!

1002—1

A lelkes és tanító urak figyelmébe.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tankötelesek erkölcsi nevelése tárgyában nemrég valamennyi kir. tanfelügyelőséghez körrendeletet intézett, melyben vázolja az ifjúság körében lábrakapott erkölcsi bajokat, ezeknek iszonyú terjedését s felsorolja azon módokat, melyek a baj megszüntetésére alkalmasak. A többi közt megemlíti, hogy az erkölcsi színvonal emelését nagyban előmozdíthatják a tanítók a hitoktatást teljesítő lelkészekkel karöltve, főleg azáltal, ha a tankötelesek magaviseletét az iskolakon kívül is igyekeznek figyelemmel kísérni s befolyásolni a szülőket oly irányban, hogy maguk is jó példával járjanak elő és gyermekeiket erkölcsös módon neveljék. A Magyar Római Katolikus Hittanarok és Hitoktatók Egyesülete már e rendelet előtt foglalkozott azon eszmével, mikép lehetne a szülőket is a nevelés nagy munkájához megnyerni, hogy ebben részt vegyenek vagy legalább ne akadályozzák. E célból egy memorandumot adtak ki, mely most hagyta el a sajtót. Ez a szózat meleg hangon beszél a tanulók szülőihez, illetőleg helyetteseihez, felhívja őket az együttes nevelés nagy munkájára, felsorolja a családi nevelés hathatós eszközeit (jó példa, vallásgyakorlatok teljesítése), de egyszersmind azon akadályokat, melyeket a nevelés útjából eltávolítani a szülők feladata. A memorandum olosósága (egy drb 2 fill., 100 drb 1 K 50 fill.) lehetővé teszi annak országos elterjedését, még pedig a népiskolák templomköteles osztályaiban, valamint az összes közép-, polgári- és hasonló foku iskolák valamennyi osztályaiban, később, minthogy e szózat a szülőknél marad, csak az első osztályokban. Megrendelhető

a Szent-István-Társulat kiadóhivatalában,
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

1029—1

LAKÓHELYI ISMERETEK

(Beszéd- és értelemgyakorlatok.)

Irta: **DREISZIGER FERENC.**

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Ára 1 korona 60 fillér.

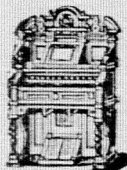
Praktikus könyv ez a vezérkönyv, melyet az osztatlan iskolák I—II. osztályában már eddig is sikeresen alkalmaztak: e második kiadásban pedig e mellett az osztott iskolák tanítóit is sikerrel alkalmazhatják. Elméleti és gyakorlati részből áll. Elméleti részén meglátszik, hogy szerzője a módszertan tanára: világos, rendszeres, modern és mindenre kiterjedő. Gyakorlati részéből pedig a hosszú ideig való népiskolai tanítóság érezhető ki. Minden leckét megtalál benne a tanító, amit tanítania kell. S mindent megtalál, amire ki kell terjeszkednie. Nemesak a szemléltetésre való tárgyak leckéi vannak lelektani alapon vázlatosan kidolgozva, hanem ami játék, rajz, kézimunka, ennek hozzacsatolható az egyes leckékhez, mind megvan benne. Jó könyv. Nyert vele a katolikus iskolaügy és számot tesz a magyar pedagógiai irodalomban is.

Orgona-harmoniumokat

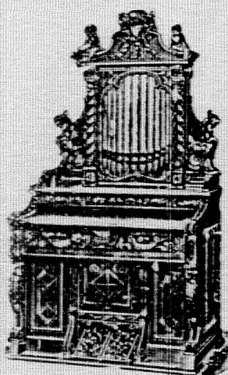
mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekké templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Berendezés szállítás az utolsó vasúti állomáig. Tanterveknek és lecke-készítéseknek különös szakszolgálatot nyújtunk. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Elsőrendű légszívó-rendszerű harmoniumok speciális beszerzési forrása — Monarchiában. —

Elismert elsőrangú műemkek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony,
Ventur-utca 24. szám.

ARJEGYZÉK INGYEN.

Főtiszt. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Az új miniszteri tantervhez és utasításhoz alkalmazott, teljesen átdolgozott ötödik kiadása hagyta el legközelebb a sajtót Juhay Antal

A GYERMEK ELSŐ TANÍTÓJA

című nagy vezérkönyvének, mely az elemi népiskola első osztálya számára előírt összes tantárgyak tanításában kalauzolja a tanítókat.

Az 512 oldalra terjedő kötetből különösen AZ IRVAOLVASÁSSAL, SZAMTANNAL ÉS A BESZÉD-ES ERTELEMGYAKORLATOKKAL

foglalkozó részeket emeljük ki, amelyekben az egész évi anyagot módszeresen kidolgozott gyakorlati leckékben ismerteti a szerző. E kötet használata mellett minden más vezérkönyv nélkülözhető az első osztályban.

ÁRA FÜZVE 6 KORONA.

Ugyanezen szerzőtől megjelent:

A második osztály vezérkönyve. Második kiadás. Füzve ... 6 K
A harmadik osztály vezérkönyve. Füzve ... 5 «
A negyedik osztály vezérkönyve. Füzve ... 5 «

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.) és minden hazai könyvkereskedőnél.

Vetítőgépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műintézete kibocsátotta II. számú diapozitív jegyzékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a «Szövegek-könyveket». A vállalat paedagógiai irányítója Moussong Géza, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára a Hollós-féle műintézet képei a legolcsóbbak, s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatolják a megfelelő szövegek-könyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének emelésére igen fontosak a vetített képek. Olcsóságánál fogva minden iskola beszerezheti. Kezelése egyszerű.

A vetítőgép ára 80—100 korona. A diapozitívek darabja 1 korona.

Tessék jegyzékét kérni a HOLLÓS-féle műintézettől, Budapest, VII., Lő-

==== völde-tér 7. szám. ====

834

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítsanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániai csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkérjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezte az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezte) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 20—24